

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 1.01.01.02

**Inventaris van het archief van de Gouverneur-
Generaal Matthias, Aartshertog van Oostenrijk, en
de Raad van State nevens hem, 1578-1581**

Versie: 01-05-2021

R. Bijlsma, C.H. van Marle

Nationaal Archief, Den Haag 1976

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Verwant materiaal.....	8
Beschikbaarheid van kopieën.....	8
Verwante archieven.....	8
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	9
A Archief van de audience en de secretarie.....	9
B Archief van de Hoogduitse secretarie.....	10
C Stukken, waarvan de band met dit archief niet is gebleken.....	11
Bijlagen.....	13
Concordans op de Regeringsarchieven naar de Staten-Generaal nieuw (Japikse) en oud.....	13

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Regeringsarchieven Geünieerde Provinciën II

Archiefbloknummer:

13

Omvang:

22 inventarisnummer(s) 0,25 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven documenten. De Nederlandse stukken van voor ca. 1700 zijn geschreven in het gotische cursiefschrift, met name in de Oud-Hollandse klerkencursief.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Gouverneur-Generaal Matthias, Aartshertog van Oostenrijk; Raad van State

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Bevat stukken van de Raad van State afkomstig uit de archieven van de Audience en de secretarie en de Hoogduitse secretarie uit de periode van het gouvernementschap van Matthias van Oostenrijk uit de periode 1578-1581. Betreft voornamelijk Duitstalige correspondentie met vorsten en steden in Duitsland.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Regeringsarchieven Geünieerde Provinciën II, nummer toegang 1.01.01.02, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Matthias, 1.01.01.02, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Zie voor een uitgebreide beschrijving van de geschiedenis van de archiefvormer de algemene inleiding [1.01.01.00](#).

1577 dec. 8	De Staten Generaal stellen bij resolutie de voorwaarden vast, waarop het gouverneur-generaalschap aan Matthias aangeboden zal worden.
1577 dec. 20	De gecommiteerden van de Staten Generaal die afgevaardigd zijn geweest door Matthias leggen brieven over, waarin deze de voorwaarden aanneemt.
1578 jan. 20	De beëdiging van Matthias heeft plaats. Ook wordt de prins van Oranje beëdigd als luitenant- generaal, in welke functie hij op 19 januari 1578 benoemd is door Matthias op aandrang van de Staten Generaal.
1578 jan. 27	De leden van de Raad van State worden beëdigd.
1581 mei 15	Aartshertog Matthias doet bij akte afstand van het gouvernement. De Staten Generaal aanvaarden dit op 7 juni 1581. Sinds deze datum heeft Matthias geen werkzaamheden meer verricht, die tot het terrein van de Raad van State behoorden; het gouvernement berust nu volledig bij de Staten Generaal.
1581 juni 19	De leden van de Raad van State dienen hun ontslag in; dit ontslag wordt aanvaard door de Staten Generaal op dezelfde dag.
1581 juli 11	De Staten Generaal besluiten de akte van acceptatie van het ontslag van Matthias aan diens gevolmachtigden over te geven; deze akte wordt echter pas op 28 juli 1581 goedgekeurd.
1581 aug. 1	De ontslag -akte van de Raad van State wordt opgesteld onder dagtekening van 19 juni 1581.

De administratie van de Raad van State werd behandeld door enerzijds de audience en de secretarie, en anderzijds de Hoogduitse secretarie; in het archief is deze splitsing terug te vinden.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is bij Koninklijk Besluit of ministeriële beschikking overgebracht.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Deze toegang vervangt een eerdere inventaris: R. Bijlsma 'De regeeringsarchieven der Geüniëerde en der Nader Geüniëerde Nederlandsche Provinciën 1576 september - 1588 mei' ('s-Gravenhage 1926). De inleiding hiervan bevat een schat aan informatie over de bestuurlijke organisatie en werking van het archief. Een exemplaar van deze inventaris is beschikbaar in de bibliotheek van het Nationaal Archief (signatuur: 47 C 24).

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A ARCHIEF VAN DE AUDIENCE EN DE SECRETARIE

1	Brieven van Philips van Marnix, namens Matthias opdracht gevend aan de secretaris Asseliers (september 1578), en aan de audiencier Asseliers.
1578 december 2	2 stukken
2	Request van Henry van Zijpe, leverancier van was, aan de Heren van de Financiën van Zijne Majesteit, om advies, in handen gesteld van de audiencier.
1580 oktober 9	1 stuk
3	Minuut-akte van sauvegarde door Matthias gegeven aan ingezetenen van dorpen, gelegen bij Herenthals.
1580 november
Niet raadpleegbaar	1 stuk

B ARCHIEF VAN DE HOOGDUITSE SECRETARIE**7A-8B**

Ingekomen Hoogduitse stukken, benevens enkele minuten van uitgaande stukken, voornamelijk betreffende Duitse krijgslieden in statendienst, garnizoenen en benoemingen.

1578 februari-1581

3 pakken en 1 stuk

7A 1578 februari-1578 december, 1 pak

7B 1579 februari-1579 december, 1 pak

8A 1580 januari-1580 november, 1 pak

8B 1581 maart 3, 1 stuk

9A-20

Ingekomen Hoogduitse brieven van:

9A Adolf, graaf van Nieuwenaar en Meurs, 1578 mei 15, 1 stuk

9B Johan, graaf van Nassau-Catzenelnbogen, 1580 maart 2, 1 stuk

10

, Joachim Friedrich, administrator van Maagdenburg, 1580 januari 31

Johan Georg, elect van Brandenburg, 1580 februari 5, 2 stukken

11 Georg Jans, Johan Casimir en Ludwig, pfaltsgraven aan de Rijn, hertogen in Beieren, 1577 november 22-1580 juni 27, 1 omslag

12 De stad Lubeck, 1578 november 7 en 1580 augustus 27, 2 stukken

13 Willem, hertog van Gulik, Kleef en Berg, met bijlagen, 1578 juli 27-1580 juli 20, 1 omslag

Niet raadpleegbaar

14 De stad Keulen; de Westfaalse Kreits; Gebhardt, elect van Keulen en de stad Munster, 1578 februari 22-1580 augustus 16, 1 omslag

Niet raadpleegbaar

15 Magnus, Moritz en Augustus, hertogen in Saksen; Julius, bisschop van Würzburg; Jacob, aartsbisschop van Trier, en Daniel, bisschop van Mainz, met bijlagen, 1578 oktober 12-1580 juli 7, 1 omslag

16 Johan, graaf van Oldenburg, met bijlagen, 1580 maart 3 en 1580 maart 26, 1 omslag

17 Keizer Rudolf, 1579 januari 21, 1580 juli 4 en 1580 oktober 26, 3 stukken

18

, Willem de Jonge, hertog van Brunswijk, met bijlagen; 1580 februari 11 de stad Brunswijk 1580 augustus 16, 3 stukken

19 De steden Frankfurt, Neurenberg en Ulm, 1580 augustus 15-1580 oktober 5, 4 stukken

20 De stad Riga, 1580 september 24, 1 stuk

C STUKKEN, WAARVAN DE BAND MET DIT ARCHIEF NIET IS GEBLEKEN

- 21** Minuut van een akte van de Raad van State, waarbij bepaald wordt, dat de staten van Brabant een lichte soldaten mogen ronselen op voorwaarde dat zij uit Brabant afkomstig zijn
1576 juli 28 1 stuk
Zie ook Gachard: Correspondence de Philips II deel IV, p. 281
de akte bevindt zich in Brussel
- 22** Minuut van een stuk betreffende de impost op zijde in Maastricht (1579?) 1 stuk

BIJLAGEN

CONCORDANS OP DE REGERINGSARCHIEVEN NAAR DE STATEN-GENERAAL NIEUW (JAPIKSE) EN OUD

Regeringsarchieven	Staten Generaal nieuw (Japikse)	Staten Generaal oud
1	4862 lias lopende 1578-1579	4684 lias lopende 1578-1579
2	4863 lias lopende 1580-1581	4685 lias lopende 1580-1581
3	loketkas Lopende 38.2	loketkas lopende 38.2
4	11.114*	3801
5	11.115*	3802
6	11.116*	3803
7A	4862 lias lopende 1578-1579	4684 lias lopende 1578-1579
7B	4862 lias lopende 1578-1579	4684 lias lopende 1578- 1579
8A	4863 lias lopende 1580-1581	4685 lias lopende 1580- 1581
8B	4863 lias lopende 1580-1581	4685 lias lopende 1580- 1581
9A	6027 lias Duitsland	5986 lias Duitsland diversen
9B		5986 lias Duitsland diversen
10		5947 lias Brandenburg
11		5951 lias Paltz
12		5956 lias Hanzesteden
13		5960 lias Gulik, Kleef en Berg
14		5962 lias Keulen, Westfalen etc.
15		5966 lias Mainz, Würzburg etc.
16		5967 lias Oostfriesland
17		5983 lias Keizer
18		5984 lias Brunswijk- Luneburg
19		5986 lias Duitsland, diversen
20	7311 lias Polen	6605 lias Polen, Lijfland
21	4861 lias lopende 1550-1577	4683 lias lopende 1550-1577
22	lias lopende 1578-1579	4684 lias lopende 1578- 1579